

М.І. ЛАРКА, канд. екон. наук, проф., НТУ «ХПІ», Харків
Г.О. ЛІСОВСЬКА, магістрант, ХНУБА, Харків

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЙОГО ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглянуто основні положення аналізу фінансового стану підприємства. Зроблено аналіз фінансової стійкості на прикладі ТОВ «Компанія МЛК», що займається продажем молочної та бакалійної продукції. Запропоновано засоби підвищення ефективності діяльності розглянутого підприємства.

Ключові слова: фінансовий стан підприємства, баланс, фінансова стійкість, актив, пасив, фінансовий аналіз.

Вступ. Професійне управління фінансами неминуче потребує глибокого їх аналізу, що дозволяє більш точно оцінити фінансовий стан підприємства і значно знизити невизначеність ситуації за допомогою сучасних кількісних методів дослідження. В зв'язку з цим істотно зростає пріоритетність і роль фінансового аналізу, основним змістом якого є комплексне системне вивчення фінансового стану підприємства і факторів його формування з метою оцінювання ступеня фінансових ризиків і прогнозування рівня прибутковості капіталу.

Фінансовий стан – це одна з найважливіших характеристик діяльності кожного підприємства. Тому метою оцінювання фінансового стану підприємства є пошук резервів та шляхів підвищення рентабельності виробничо-збутової і господарської діяльності та підвищення його платоспроможності як основи стабільної роботи підприємства та можливості виконання ним зобов'язань перед бюджетами, банками, кредиторами та іншими установами.

Фінансовий стан підприємства відображає спроможність суб'єкта господарювання фінансувати всі види своєї операційної діяльності, постійно підтримувати належний рівень платоспроможності та інвестиційної привабливості [1, стор. 382].

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що в сучасних економічних умовах господарювання є нагальна необхідність значного підвищення ефективності діяльності підприємства шляхом ґрунтовного аналізу його основних економічних показників та пошуку резервів і засобів їх покращення.

Постановка задачі. Метою роботи є аналіз фінансових результатів діяльності ТОВ «Компанія МЛК», виявлення причин погіршення його основних економічних показників та визначення резервів і напрямків підвищення ефективності діяльності підприємства.

Методологія. Методологічною основою дослідження є наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених і практиків з проблем оцінювання фінансового стану підприємств, зокрема: М.І.Баканова, І.Т.Балабанова, В.В.Ковальова, М.Н.Крейніної, Д.С.Молякова, В.М.Родіонової, Н.О.Русак, В.А.Русак, Р.С.Сайфуліна, Г.В.Савицької, А.Д.Шеремета, Л.Бернштейна, А.Гропелі, Е.Нікбахта та ін. Безпосередній аналіз було проведено на основі форм статистичної звітності, даних первинного та бухгалтерського обліку підприємства.

Результати дослідження. Головною метою фінансової діяльності підприємства є отримання прибутків шляхом збільшення обсягів виробництва і реалізації продукції, нарощування власного капіталу та забезпечення стійкого фінансового стану. Для цього необхідно постійно підтримувати платоспроможність і рентабельність підприємства, а також оптимальну структуру активу та пасиву балансу.

Найбільш доцільно починати аналіз фінансового стану з вивчення джерел формування та розміщення капіталу підприємства, оцінювання якості управління його активами та пасивами, визначення його операційного та фінансового ризиків [3, стор.55].

Аналіз фінансового стану підприємства включає в себе наступні блоки (рис. 1):

Аналіз фінансового стану підприємства ґрунтується на відносних показниках, так як абсолютні показники балансу в умовах інфляції дуже важко привести до порівнянного виду [1, стор. 385].

Результативність фінансового аналізу багато в чому залежить від організації та вдосконалення її інформаційної бази [2, стор.15].

Аналіз фінансового стану підприємства виконано на прикладі ТОВ «Компанія МЛК», що займається оптово-роздрібною торгівлею молочної та бакалійної продукції. Це мале підприємство, яке продає свою продукцію великим супермаркетам міста та деяким приватним підприємствам. Підприємство почало свою діяльність в 2006 році та на даний час його фінансовий стан не є стійким.

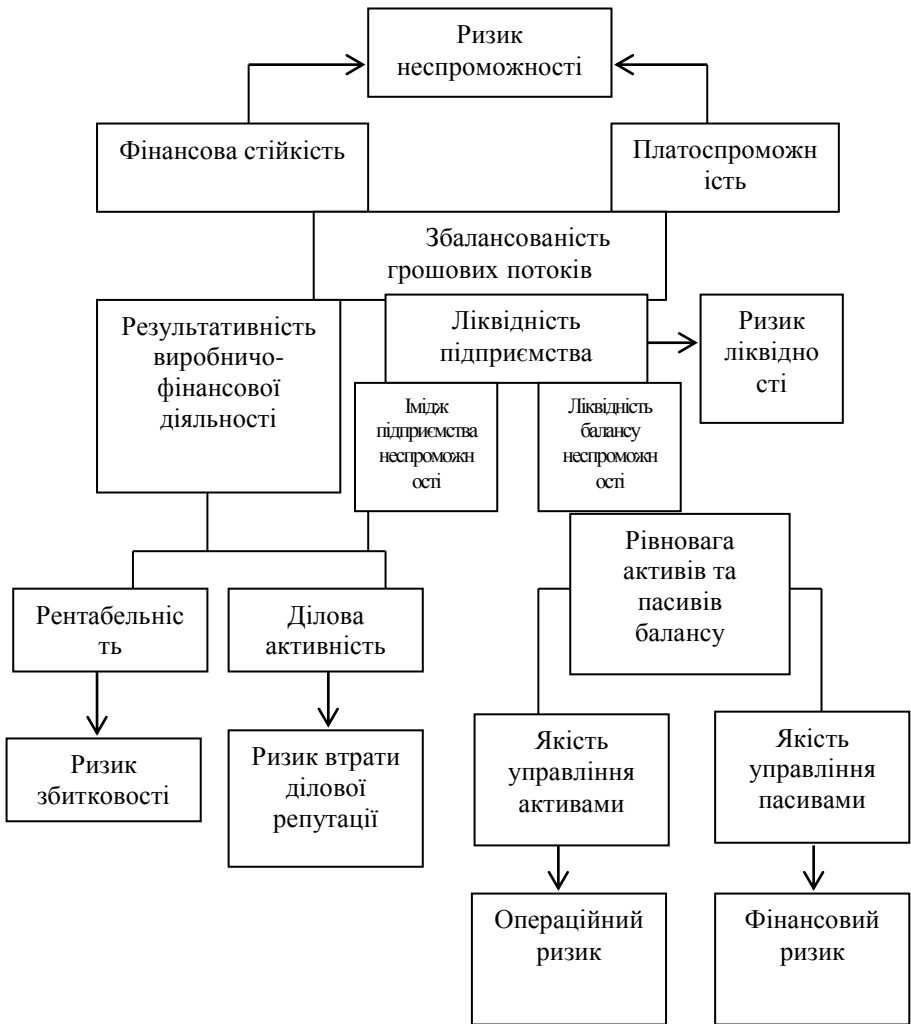

Рис. 1 – Взаємозв'язок блоків аналізу фінансового стану підприємства

Аналіз основних показників діяльності підприємства станом на кінець 2011 року показує погіршення його діяльності: зменшилась частка власного капіталу, зросла сума кредиту банку. Для того щоб більш точно оцінити фінансовий стан підприємства зробимо аналіз його ліквідності.

Таблиця 1 - Динаміка основних показників ТОВ «Компанія МЛК»

Показник	2009	2010	+/-	2011	+/-
Власний капітал, тис. грн.	2 584	7 643	+5059	7 334	-309
Статутний капітал, тис. грн.	39	39	-	39	-
Нерозподілений прибуток, тис. грн.	2545	7604	+5059	7295	-309
Довгострокові зобов'язання, тис. грн.	906	2 535	+1629	2 540	+5
Поточні зобов'язання, тис. грн.	35 589	25 169	-10420	33 826	+8657
Короткострокові кредити банку, тис. грн.	13498	9935	-3563	10292	+357
Необоротні активи, тис. грн.	53	89	+36	28	-61
Підсумок балансу, тис. грн.	39 079	35 347	-3732	43 700	+8353

Ліквідність підприємства – це його спроможність швидко реалізовувати свої активи й одержувати гроші для оплати своїх зобов'язань, тобто – це співвідношення величини його високоліквідних активів (грошові кошти, ринкові цінні папери, дебіторська заборгованість) і короткострокової заборгованості.

Таблиця 2 - Розрахунок коефіцієнтів ліквідності

Показник	2009	2010	2011	+/-
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,1	1,4	1,29	+0,3 -0,11
Коефіцієнт проміжної ліквідності	0,72	0,98	1,0	+0,26 +0,2
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,44	-	0,00015	-0,44

Порівнюючи отримані показники з оптимальними значеннями ми бачимо, що коефіцієнт проміжної ліквідності за 2010-2011 роки є вищим за рекомендований рівень. При цьому в кінці 2011 року коефіцієнт загальної ліквідності знизився, а проміжної – зріс. Коефіцієнт абсолютної ліквідності в 2009 році є вищим за рекомендований рівень, що свідчить про

неефективність використання грошових коштів. В кінці 2011 року даний показник знизився і став нижчим за мінімально рекомендований, що є негативним для підприємства.

Для отримання більш точних висновків щодо фінансового стану ТОВ «Компанія МЛК» виконаємо аналіз його фінансової стійкості.

Таблиця 3 - Розрахунок коефіцієнтів фінансової стійкості

Показник	2009	2010	2011	+/-
Коефіцієнт фінансової автономії	0,07	0,22	0,17	+0,15 -0,05
Коефіцієнт фінансової залежності	15,12	4,62	5,96	-10,5 +1,34
Коефіцієнт фінансового ризику	14,12	3,62	4,96	-10,5 +1,34
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,98	0,99	100	+0,01 +0,01

Чим вищим є рівень першого показника і нижче другого і третього, тим стійкішим є фінансове становище підприємства та навпаки. У нашому випадку коефіцієнт фінансової автономії підприємства в 2011 році у порівнянні з 2010 знизився на 0,05 процентних пунктів, а показник залежності підприємства від зовнішніх інвесторів і кредиторів зріс на 1,34. Така динаміка показників фінансової автономії та фінансової залежності є негативною тенденцією.

На кожну гривню власних коштів підприємства доводилося 14,12; 3,62 та 4,96 гривні залучених коштів відповідно у 2009, 2010 та 2011 роках. Це ще раз підтверджує низький рівень фінансової стійкості ТОВ «Компанія МЛК».

Останній показник свідчить про високий рівень маневреності власного капіталу. Обумовлено це малою часткою власних коштів у структурі пасивів підприємства.

Перейдемо до розгляду коефіцієнтів покриття, які, як і коефіцієнти капіталізації, грають важливу роль при оцінюванні фінансової стійкості підприємства.

Сума цих показників дорівнює одиниці. Зростання коефіцієнта довгострокового залучення позикових коштів в динаміці є негативною тенденцією, яка означає, що з позиції довгострокової перспективи підприємство все сильніше і сильніше залежить від зовнішніх інвесторів.

Доля власного капіталу в загальній сумі є достатньо великою, що є позитивним для підприємства.

Таблиця 4 - Коефіцієнти структури довгострокових джерел фінансування

Показник	2009	2010	2011	+/-
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	0,26	0,25	0,26	-0,01 +0,01
Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	0,74	0,75	0,74	+0,01 -0,01

Висновки. Результати проведеного аналізу фінансового стану підприємства ТОВ «Компанія МЛК» свідчить про погіршення ефективності його діяльності. Спостерігається значне зниження більшості економічних показників в динаміці та зростання суми залучених коштів. Аналіз коефіцієнтів ліквідності свідчить про неефективність використання грошових коштів підприємства. Також ТОВ «Компанія МЛК» характеризується достатньо низьким рівнем фінансової стійкості. Підприємство занадто сильно залежить від інвесторів та кредиторів, що характеризується малою часткою власних коштів в обігу. Все це негативно впливає на фінансовий стан підприємства та на ефективність його діяльність в цілому.

Грунтуючись на результатах проведеного дослідження, для підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності ТОВ «Компанія МЛК» та покращення його фінансового стану можна запропонувати наступні заходи:

- підвищити ефективність використання основних засобів підприємства з метою зниження питомих непрямих витрат в собівартості продукції;
- підвищити інтенсивність використання оборотних активів підприємства з метою зниження питомої ваги позикових коштів в їх загальній сумі;
- знизити матеріальну і трудову складові операційних витрат за рахунок впровадження системи економічно обґрунтованих норм і нормативів та організувати постійний контроль за їх неухильним дотриманням;
- вивчити можливість розширення обсягів та ринків збуту продукції (товарів) з метою подальшого збільшення обсягів реалізації, грошових

надходжень і отримуваних прибутків та розробити необхідні заходи для її втілення в життя.

Список літератури: 1. Економічний аналіз діяльності підприємства. Навч. посіб. За ред. Савицької Г.В. – К.: Знання, 2004. – 654 с. 2. Соколова Л. С. Финансовое состояние предприятия: оценка и моделирование механизма управления / Л. С. Соколова // Справочник экономиста. - 2010. - № 9. - С. 14-22. 3. Серебренников Г. Г. Предварительная экспертиза финансовой устойчивости предприятия / Г. Г. Серебренников // Организатор производства. - 2010. - № 2. - С. 54-56.

Надійшла до редколегії 22.03.2013

УДК 658.212

Аналіз фінансового стану підприємства як засіб підвищення ефективності його діяльності / М.І. Ларка, Г.О. Лісовська // Вісник НТУ „ХПІ”. Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Х.: НТУ „ХПІ”. - 2013. - № 22 (995) - С. 168-174. Бібліогр.: 3 назв.

The article describes the main provisions of analysis of the financial condition of the company. The analysis of financial stability for example Ltd "Company MLK" that sells dairy and grocery products. The means of increasing the efficiency of the reporting enterprise.

Keywords: financial position, balance, financial stability, assets, liabilities, financial analysis.

В статье рассмотрены основные положения анализа финансового состояния предприятия. Сделан анализ финансовой устойчивости на примере ООО «Компания МЛК», занимающейся продажей молочной и бакалейной продукции. Предложенные средства повышения эффективности деятельности рассматриваемого предприятия.

Ключевые слова: финансовое состояние предприятия, баланс, финансовая устойчивость, актив, пассив, финансовый анализ.

УДК 658.15

С.П. СУДАРКІНА, канд. екон. наук, проф., НТУ «ХПІ», Харків
С.Ю. ГУЛЯКІН, студент 5 курсу, НТУ «ХПІ», Харків

УДОСКОНАЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ФОНДІВ ПІДПРИЄМСТВА

У статті обґрунтовано необхідність відтворення основних засобів. Запропоновано основні напрями удосконалення стратегії відтворення основних засобів.

Ключові слова: основні засоби, відтворення, стратегія відтворення основних засобів.

Постановка проблеми. Вирішальними у господарській діяльності підприємств є проблеми відтворення основних засобів, їх спрацювання і морального застаріння. Структурні перетворення економіки, розвиток ринкових відносин, зміна форм власності за останні роки призвели до

© С.П. Сударкіна, С.Ю. Гулякін, 2013